

[Poul Dam.]

Jeg tror, jeg er i stand til at forstå begge de danske parter i denne sag. Jeg har megen sympati for den renlivede nynordiske argumentation, der bygger på hensynet til de andre nordiske folks ligeret, også til de mindste medlemmer af den nordiske folkefamilie, men jeg kan heller ikke være uberrørt af den videnskabelige argumentation, der lægger vægt på forskningens kontinuitet. Derimod har jeg ikke meget tilovers for debattens — og det er snart en mangeårig debat — forfærdende mange vildskud. Fra begge sider har man været med til at drage debatten ned på et pinligt lavt plan, f. eks. ved at betvivle både den gode vilje og den gode forstand hos modparten. Med den konklusion, jeg kommer til, kan jeg nok tillade mig at sige, at noget af skylden for, at det går med denne sag, som det er gået, ligger hos videnskabsmændene, der har vist sig som dårlige taktikere, dårlige debattører. Men for mig bliver der, når debatten skal betragtes som helhed, to punkter tilbage af ubestridelig vægt: for det første et udbredt dansk ønske om at komme Island i møde med en gave, der omfatter en passende del af de skrifter, som Island med god grund opfatter som national helligdom, for det andet det væsentlige og internationalt anerkendte princip, at indholdet i biblioteker, museer og arkiver skal blive, hvor det er, uanset hvordan det er kommet der. Det modsatte princip, proveniensprincippet, er til skade for forskningens internationalitet. Jeg har hermed ikke taget stilling til det konkrete spørgsmål om, hvordan lovforslagets vedtagelse vil påvirke vilkårene for forskningen af håndskrifterne. Hvad der er sagt for og imod på dette område, forekommer mig i hovedsagen at være af ringe saglig vægt.

Jeg ville meget gerne have kunnet afgive en stemme for en løsning med en dansk folkegave til Island, omfattende de stateligste af de skindbøger, der er i dansk eje. Dette ville have været et antageligt kompromis mellem de to hensyn, som naturligt må trække i hver sin retning, og som dårligt kan forenes. En sådan løsning kunne utvivlsomt, hvis der havde været forhandlet med det rette sindelag fra alle sider, have opnået nogenlunde almen tilslutning. Det ville jeg gerne have stemt for, alene for enig-

hedens skyld. Men i dag er man så langt fra enighed som nogen sinde, og når lovforslaget i dag formentlig bliver vedtaget, forestår der stadig en lang og bitter strid, hvis afslutning ikke lader sig skimte. Selv om lovforslagets modstandere vil tage vedtagelsen til efterretning — og det ville, det vil jeg gerne understrege, efter min mening have været både det rigtigste og det værdifuldeste — så står udarbejdelsen af den endelige delingsliste tilbage, og jeg tror ikke, at denne udarbejdelse vil gå særligt stille af.

Men det allerulykkeligste ved hele denne sag i mit perspektiv er dens præg af kulturkamp. Skellet er ikke så meget politisk — selv om det anvendes politisk, endog i den bedste fjernsynstid — men skellet går imellem på den ene side akademiske og på den anden side folkelige kredse. Mange har troet, at denne kamp mellem akademisk kultur og folkelig kultur hørte fortiden til, og det burde den også gøre i det danske samfund. Det er efter min mening en dårlig gerning over for dansk folkelighed, at man har været med til at genoplive det gamle modsætningsforhold; men det er nu sket, og derved er der vel i øjeblikket ikke meget at gøre.

Når jeg nu ved debattens afslutning stemmer nej til det foreliggende lovforslag, er dette naturligvis ikke et nej til Island eller et nej til Norden. Det er vel kun lovforslagets mest enøjede fortalere, der kan tro, at et enkelt lovforslag med alle dets formuleringsvanskeligheder og fejl kan bruges som prøvesten for et nordisk sindelag. Mit nej er et nej til en ulykkelig løsning, som bliver afpresset folketinget, en løsning, som ikke er nogen endelig løsning, og som ikke vil blive til gavn for nogen, hverken for det danske eller det islandske folk.

Poul Andreasen: Behandlingen af lovforslaget om de islandske håndskrifter nærmer sig sin afslutning, og efter hvad jeg forstår, vil der være et flertal for udleveringen. Jeg håber, at dette flertal vil være stort, så udleveringen kan ske på en værdig måde. Når jeg nævner værdig måde, er det ud fra den betragtning, at islændingene har moralsk ret til disse håndskrifter. Her i tinget bliver der ikke sagt håndskrifter, men de islandske håndskrifter. Ude mellem folk gælder det